

УДК 343.78

Олександр Анатолійович Ключко,

*ад'юнкт Харківського національного університету
внутрішніх справ*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ЗАВОЛОДІННЮ АВТОТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ, ЩО ВЧИНЯЄТЬСЯ З ПРОНИКНЕННЯМ У ПРИМІЩЕННЯ ЧИ ІНШЕ СХОВИЩЕ

На сучасному етапі побудови правової держави першочергове значення набувають проблеми захисту її громадян від злочинних посягань, а саме охорона прав, свобод та законних інтересів, серед яких право не бути протиправно позбавленим права власності. На жаль, в наш час, злочини проти власності, серед яких незаконне заволодіння автотранспортними засобами, займає значне місце серед інших злочинів та є дуже прибутковим. Зважаючи на високий рівень вчинення незаконних заволодінь транспортних засобів, протидія цьому виду злочинів є одним із пріоритетних напрямів діяльності підрозділів кримінальної поліції національної поліції України. Як свідчить аналіз теорії і практики оперативно-розшукової діяльності, один із ефективних шляхів удосконалення протидії злочинам, зокрема незаконним заволодінням автотранспортними засобами, полягає у проведенні правових засад вказаного процесу до вимог реалій оперативної обстановки та вимог практики.

Відзначимо, що Конституція України є основним нормативно-правовим актом, який регулює протидію незаконному заволодінню автотранспортними засобами, що вчиняється з проникненням у приміщення чи інше сховище. Відповідно до ч. 1 ст. 8 Конституції України, в Україні визнається і діє принцип верховенства права, Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй [1].

Так, відповідно до ст. 41 Конституції України, ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності, право приватної власності є непорушним. Відповідно до ст. 30 Конституції України, не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як

за вмотивованим рішенням суду. У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, можливий інший, встановлений законом, порядок проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду і обшуку [1].

Слід відмітити, що згідно зі ст. 3 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» правову основу оперативно-розшукової діяльності становлять Конституція України, вказаний Закон, Кримінальний, Кримінальний процесуальний, Податковий та Митний кодекси України, закони України про прокуратуру, Національну поліцію, Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Службу безпеки, Державну прикордонну службу України, Державну кримінально виконавчу службу України, державну охорону органів державної влади України та посадових осіб, статус суддів, забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, державний захист працівників суду і правоохоронних органів, інші законодавчі акти та міжнародні правові угоди й договори, учасником яких є Україна [2].

Серед законодавчих актів особливої уваги заслуговують кримінальний кодекс, кримінально-процесуальний кодекс, закон України «Про національну поліцію» та закон України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Згідно зі ст. 289 КК, незаконне заволодіння транспортним засобом вчинені з проникненням у приміщення чи інше сховище [3]. Під незаконним заволодінням транспортним засобом у цій статті слід розуміти вчинене умисно, з будь-якою метою протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їх волі. Аналіз цієї статті свідчить, про те, що вона відносить діяння у вигляді незаконного заволодіння транспортними засобами до злочину та націлює працівників Національної поліції на протидію цим протиправним діянням.

Що стосується кримінального процесуального кодексу, то у ньому визначено момент початку досудового розслідування (ст. 214 КПК) [4], зокрема у кримінальних провадженнях по незаконним заволодінням автотранспортними засобами, особливості

затримання осіб в момент вчинення незаконного заволодіння автотранспортними засобами (ст. 208–212 КПК).

З огляду на тематику варто також розглянути закон України «Про національну поліцію», у якому у ст. 23 висвітлені основні повноваження поліції, до яких зокрема відноситься вжиття заходів з метою виявлення незаконного заволодіння автотранспортними засобами та припинення вказаних злочинів [5].

Відповідно до ст. 7 ЗУ «Про оперативно-розшукову діяльність», підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, зобов'язані вжити необхідних оперативно-розшукових заходів щодо попередження, своєчасного виявлення і припинення злочинів [2], зокрема тих, що пов'язані із незаконним заволодінням транспортними засобами.

Аналіз вказаних правових актів показав, що сьогодні ще існує ряд нормативних прогалин, у частині законодавчого регулювання протидії незаконного заволодіння автотранспортними засобами що вчиняються з проникненням у приміщення чи інше сховище, які потребують більш детального вивчення зі сторони вчених та практиків.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 28.03.2018).

2. Про оперативно розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-ХІІ // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення: 28.03.2018).

3. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-ІІІ // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 28.03.2018).

4. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 28.03.2018).

5. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 28.03.2018).

Одержано 19.04.2018

